

מבנהו של מלון "הייאט", אשר הוכנס לתמונה בפוטומונטאז' 6 — המיגדל והכיפה של הדורמיציון. בתמונה נראית בבירור טענתם הצודקת של מתכנני מלון "הייאט" על חורבנו הגמור של ה"הצופים". הגוש הצפוף של בנייני האוניברסיטה העברית הנמוכים, מחסל אתה בונה. כמובן שהבניין במידה מסוימת צריך להביע גם את תוכנו. לא תיבנה מלון שיראה כמו כנסייה ולא תיבנה כנסייה שתיראה כמו בניין משרדים.

העיר וסביבותיה. ואז כולנו הגענו לידי מסקנה אחת: צריך לשמור על קו הרקיע הקיים כיום — ה"הצופים" — בהגשות שישנו בו במקומות מסוימים. ההגשות האלה לא נקבעות מן ה"עובדה" שזהו מיגדל צר — מיגדליפעמונים כמו באוגוסטה ויקטוריה — או שהוא בניין פי שניים יותר רחב. כאשר אתה מסתכל ממרחק של שלושה קילומטרים, כלומר מן העיר-העתיקה, קובע לא הרחב כי אם הגובה שאליה מתנשא המיגדל. זה מה שעניי אדם קולטים ממרחק כזה. וזה — הגובה — היה הקריטריון העיקרי שקבע לנו את צורת החומר. **נניח שאתה עומד על גג מדון "אינטרקונטיננטל" על ה"רייזי" תים, או בקומה העליונה של מדון "המלך-דוד", או על ארמון-הנציב או במוזיאון-רוקפלר — זוויות שני נות מעד העיר-העתיקה, מה אתה** (המשך בעמוד 22)

שלוש פעמים תקף, "העולם הזה" בחריפות את תוכנית מלון "הייאט" על ה"הצופים בירושלים, בטענה שהוא משחית את נוף ירושלים. כדי לאפשר לקורא לגבש לעצמו את השקפתו על נושא העלול להכריע לגבי עתידה האסטטי של ירושלים, החליטה מערכת "העולם הזה" לתת את רשות הדיבור לצוות מתכנני בית-המלון. בעמודים אלה מופיע הראיון עם קיצורים בלתי מחותמים. בראיון השתתפו: האדריכל משה ירמיעקי ועוזרו — מנהל הפרוייקט מיכאל אזמונב, והאדריכלים יצחק חשמוני ואלי מאיוס.

כל הדברים האלה יחד יוצרים את הנוף הנראה. בין אם זה מיגדליפעמונים של כנסייה, או איזה בניין שהוא. כאשר הארכיטקט מביא בחשבון את כל האלמנטים האלה יחד, סיכומם הוא המיבנה הנראה. הדבר גם מישנה בשעות שונות. יצאנו כולנו מתוך נקודת מבט שהעיר העתיקה היא המוקד. מה צריך לראות מסביב כאשר יושבים בעיר ומסתכלים החוצה. ומה נראה מבחוץ כשמסקיפים על

קום להתמקד בהרר-הבית או ב"מקום אחר בעיר-העתיקה, תוך הצידה ושם המדון הזה, מעצם גודלו, יהפוך לה למרכז. זוהי הטענה העיקרית נגדכם. משה ירמיעקי: נפח נקבע לא רק אבסולוטית על-ידי רוחב כפול אורך, כפול גובה, כי אם על-ידי עוד כמה דברים. על-ידי הצורה, על-ידי החומר והשימוש בחומר לרפלקס של אור וצל.

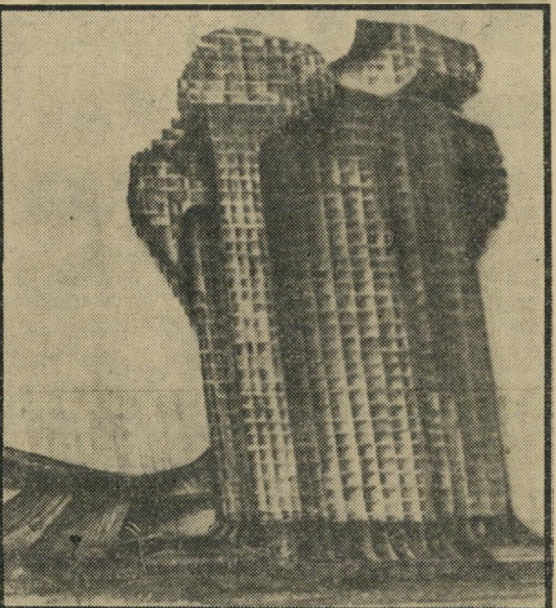
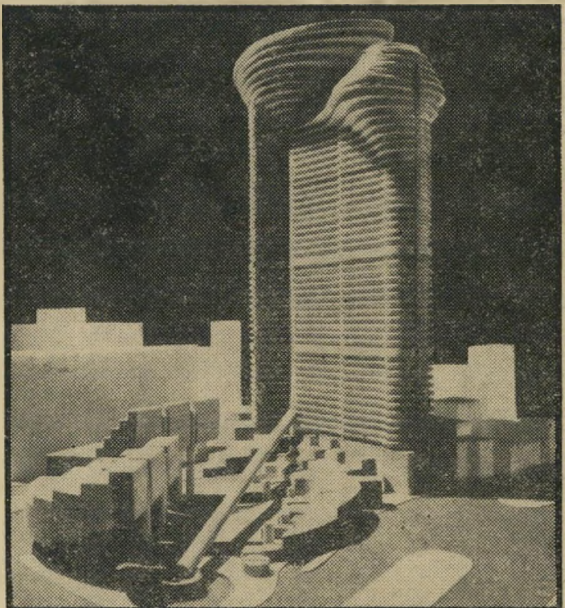
אתה בונה. כמובן שהבניין במידה מסוימת צריך להביע גם את תוכנו. לא תיבנה מלון שיראה כמו כנסייה ולא תיבנה כנסייה שתיראה כמו בניין משרדים. הגודל הוא פונקציה של תקופה. קרייטריונים של כנסייה הולכים ומשתנים מתקופה לתקופה. ישנם חומרים שונים, ישנם אבזרים שמשתנים ומשפיעים על הבניין, ישנן אפשרויות שונות, דרישות שונות. רק הבעיות של תחבורה מודרנית בלכת, כבר משפיעות מאוד על אופי הבניין וגודלו. **מיכאל אזמונב:** הדימוי הרגיל של מלון אינו מופיע כאן. זהו נסיון שונה מהמקובל לתכנן מלון. לרוב, מלון הוא בניין מסיבי, מרובע, שיושב על מיבנה גומי. כאן יש נסיון שלב גובה ברוח החומר הדומיננטי של ירושלים שהוא אבן. גם לגבי שאלת המיקום. מה זה משחית את הנוף? אם המיבנה לכשעצמו הוא יפה, ואם הוא תורם לסביבתו הקרובה והרחוקה זו איננה השחתה. כי אם להיפך. **יצחק חשמוני:** לנוף יש כמה תכונות קובעות. צריך לשים לב קודם, מהן ה"תכונות הללו בנוף שאנו בונים בו. לה"הצופים ישנה תכונה שהוא צופה ממנו החוצה. יש לו מיבנה חלול, הוא חשוף, הוא משקיף אל הנוף, והנוף מיש"תקף כאילו בחורה בו. כמו מראה גדולה, הוא אוצר בתוכו את המראות. ממול, לעיר-העתיקה, ישנה תכונה שהיא מאספת ומרכזת. היא נמוכה מאוד, רחבה, יש לה קווים אופקיים, ששולטים על כל המבואות שלה. אם מגלים תכונות אלה, ואם עובדים נכון כאדריכל, מחפשים איזה צורות בניין תחזקנה את התכונות שישנו בנוף. כל צורה אנכית על ההר מחזקת את תכונתו. גם אם נניח שזה לא היה מלון, אלא לדוגמא בית-המיקרא העולמי, הרי אחרי שהייתי מגלה את התכונה הספציפית הייתי מחזק נפח בנייני, כדי שיגיע לגבהים כאלה שיחזקו וידגישו את תכונות ההר. נוסף לכך — כל מיבנה אנכי שעומד על ה"הצופים יוצר קשר מייד עם העיר-העתיקה, דווקא בגלל האנכיות שלו. כשמסתכלים מהעיר העתיקה החוצה רואים את הצריחים והמיגדלים שמקיפים אותה. אם רוצים להיכנס לתוך מערכת קיימת שכבר מיסתובבת, צריך לעשות דבר שמחזק את הסיבוב, או אפילו דוחף אותו. עוד מיגדל גבוה יכול רק לחזק את התנופה. אז איפה כאן א"ההתאמה? איפה הנפח המוגזם? אולי להיפך? אולי צריך לזקר אותו עוד יותר?

צוות אחד - שני מלונות - שני פיתרונות

זרועות לחו"ל. אלו השנים בהן נולדה החברה "צוות-אינטר" נשאל, "כיום חברת האדריכלות הגדולה בישראל ליצוא ידע. פרויקטים נודעים של החברה הם: "הילטון" בנאירור בי, "הילטון" במדגסקאר, מלון "קילימנג'רו" בדארא-סאלאם, מלון "טורמונה" במאלטה ומלונות עבור טונגיה. משהיותו התכופות ביבשת השחורה נושא אדריכל יר-מיעקי מזכרת. צמיד שחור, מזור צורה, על פרק ידו הימנית,

משה ירמיעקי, האיש העומד בראש חברת "צוות אינטר" נשאל, "אשר אחת מחברות-הבית שלה — "צוות ישראל" — אחראית לצורתו של מלון "הייאט" רבי-המחלוקת. שיער שחור שממנו משתפלות פיאות לחיים מודרניות, כסופות לחלוטין, המסגירות את 50 שנותיו. הוא יליד רוסיה. ארצה הגיע ב-1926, ישר לתל-אביב. כאן גמר את הגימנסיה העברית, "הרצליה", ולאח-

ההצופים ישנה תכונה שהוא צופה ממנו החוצה. יש לו מיבנה חלול, הוא חשוף, הוא משקיף אל הנוף, והנוף מיש"תקף כאילו בחורה בו. כמו מראה גדולה, הוא אוצר בתוכו את המראות. ממול, לעיר-העתיקה, ישנה תכונה שהיא מאספת ומרכזת. היא נמוכה מאוד, רחבה, יש לה קווים אופקיים, ששולטים על כל המבואות שלה. אם מגלים תכונות אלה, ואם עובדים נכון כאדריכל, מחפשים איזה צורות בניין תחזקנה את התכונות שישנו בנוף. כל צורה אנכית על ההר מחזקת את תכונתו. גם אם נניח שזה לא היה מלון, אלא לדוגמא בית-המיקרא העולמי, הרי אחרי שהייתי מגלה את התכונה הספציפית הייתי מחזק נפח בנייני, כדי שיגיע לגבהים כאלה שיחזקו וידגישו את תכונות ההר. נוסף לכך — כל מיבנה אנכי שעומד על ה"הצופים יוצר קשר מייד עם העיר-העתיקה, דווקא בגלל האנכיות שלו. כשמסתכלים מהעיר העתיקה החוצה רואים את הצריחים והמיגדלים שמקיפים אותה. אם רוצים להיכנס לתוך מערכת קיימת שכבר מיסתובבת, צריך לעשות דבר שמחזק את הסיבוב, או אפילו דוחף אותו. עוד מיגדל גבוה יכול רק לחזק את התנופה. אז איפה כאן א"ההתאמה? איפה הנפח המוגזם? אולי להיפך? אולי צריך לזקר אותו עוד יותר?

מלון בלב השממה שבעייתו העיר קרית — היותו קאינו בראש ורא"שונה ומלון אורחים בחשיבות מישנית. המיבנה משמאל, הנראה כצוק טרשים, הוא אולס-הקאינו. זה נבנה כך, שמכל מקום במלון ניתן יהיה לראות את השולחנות ומכונות המזל. ליד שעונו. "זה עשוי משערות זנב-פיל", הוא מסביר, "לפי האמונה האפריקאית, אם אתה מקבל את זה במתנה ממישהו, זה מביא מזל. קיבלתי אותו משרה (שר-אשה) בממשלת טאנזאניה. הגברת לואי לאמק. "אני עונד אותו קבוע, כי בכל פעם שאני מגיע לטאנזאניה, דבר ראשון שהיא בודקת, זה אם הצמיד נמצא עלי". ל"צוות אינטרנשנאל" משרדים בישראל, טאנזאניה, קניה, מזגסקאר, מלטה וגרמניה. גודל המישרד בכל ארץ נקבע לפי כמות העבודה. חברת הגג, שירמיעקי הוא מנהלה הכללי, נמצאת בישראל ובידיה כל המניות של חברות, "צוות" בעולם.

בית המלון אותו הקימה החברה בבירת קוריאה. הבעייה העיקרית היתה עיצוב מינחת למסוקים על גג הבניין. בתכנון את המיבנה הרחב שבצידו השמאלי אחורי של גג הבניין, שילבו אדריכלי-החברה פיתרון מת-אים עם מישחק צללים מרהיב על קירות המיבנה. ריה סיים את לימודיו בפקולטה לארכיטקטורה בטכניון. היה ממייסדי חיל-האוויר, ושימש כקצין-הבנייה-החילי הראשון של חיל-האוויר. ב-1952 עזב את שורות צה"ל כשהוא מסיר מעל כתפיו דרגות סגן-אלוף. "לא היו לי כל יומרות להיפך לחייל מיקצועי", הוא אומר. אמר ופתח את מישרד הארכיטקטורה של אביו, אליעזר ירמיעקי, שהיה מושבת מאז 1938, שנת מותו של האב. עבודתו הראשונה, כיאה לאיש-צבא לשעבר, היתה ביט-חוננית. וכיאה לאיש חיל-האוויר לשעבר, היתה זו תוכנית-האב למכון הבדק בלוד. החל מסוף שנות ה-50 התחיל מישרדו להתפתח ולשלוח

אני מאיוס: אני מעדיף אוניברסיטה או מלון על ה"הצופים מאשר בית-תנ"ך חדש או קריית-ממשלה נוספת. או עוד מוזיאון. כי אם אנחנו רוצים ליישם משהו על ה"הצופים יש להעדיף קודם כל שתהיה שם פעילות. אם מסתכלים כיום על ירושלים, יש בה כמה בניינים קריתו של שמה. גם המוזיאון וגם בנייני-הממשלה מתים בשעות מסוימות של היום. כדי לדאוג לאינטנסיוביות, לקשר מתודש עם העיר העתיקה, אנחנו חייבים לשים פונקציות שבאמת עוררות לקשר הזה, ולא מנתקות את העיר מאתו אינור. **אתם טוענים שבמרכז העולם ישנה העיר העתיקה, תפושה ש"אנו שותפים לה, ומסכיבה יש שר-שרת שני מוגדרים על ריכסיה ה"הרים. המיגדלים האלה הם קטנים, דקים ובאמת מהווים קעין טבעת סביב ליהלום. עכשיו אתם באים ובונים מגיני דך שאיננו צר ואינו קטן, שאיננו כאילו עבד לעיר העתיקה, כי אם משהו שעוקב להפוך לה לארון. העיין, מה"החזותיים, למשל, במי**